

2. LA MORT, UNA GRAN MESTRA

UN GOT D'AIGUA

El meu pare va morir quan jo tenia catorze anys. Feia temps que tenia el cor malament, es cansava molt i se li inflaven les cames. Un mes abans de la seva mort el metge del poble digué a la meva mare que li donés tan pocs líquids com fos possible. Per a mi, en aquells moments de la meva vida, la paraula del metge era sagrada. El que ell deia eren ordres que s'havien de complir al peu de la lletra. Recordo que un dia vaig entrar a la cambra del meu pare i ell, en veure'm, em demanà un got d'aigua. Li vaig recordar que el metge havia dit que no podia beure. Ell insistí dient-me que tenia molta set. Novament li vaig dir que no, que no podia ser. Aleshores vaig veure una profunda tristesa en la seva mirada. Una imatge tan colpidora que no se m'ha esborrat de la memòria. El xoc que es produí dins meu em féu anar corrents cap a la cuina, a explicar a la meva mare què passava. Suposo que inconscientment el que jo esperava era que ella confirmés el que havia dit el metge assumint la responsabilitat de dir no.

—Dóna-n'hi un gotet —em digué.

—Però el metge ha dit que no podia beure —vaig insistir jo, desconcertat per la seva resposta.

—És igual, dóna-n'hi un gotet —em digué ella mirant-me de dret als ulls i fent-me una expressió molt significativa.

Vaig portar-li el got d'aigua tal com havia dit la meva mare i ell, pobre, se'l va beure amb fruïció. Aquella fou una bona lliçó per a mi. De cop, vaig entendre que les coses no anaven bé. La mirada de la mare em deia: «Què vols fer-hi? Si vol aigua, dóna-n'hi. No veus que s'està morint? No val la pena de torturar-lo fent-li passar set». També vaig aprendre que el sentit comú deia que la voluntat i el benestar del moribund eren el més important de tot. La mort arribà un parell de dies després. Aleshores vaig acabar de comprendre que la decisió de la meva mare havia estat encertada. Quin sentit hauria tingut fer-lo patir més del que ja patia?

LA MORT DEL MEU GERMÀ

Abans de morir el meu germà va passar una llarguíssima temporada enllitat. Tenia problemes respiratoris greus i per poder respirar havia d'anar pràcticament sempre amb la màscara i la bombona d'oxigen. Evidentment vaig visitar-lo algunes vegades, i cada vegada que el veia el trobava més desmillorat i més cansat d'haver de viure en aquelles condicions tan dures.

El cas és que després de la mort del meu germà em dolien dues coses: la primera, no haver-lo anat a veure més sovint i, la segona, no haver completat la relació que teníem dient-li que l'estimava molt, que em sabia greu que es morís tan jove i que li agraiïa tot el que havia fet per

2. LA MORT, UNA GRAN MESTRA

mi. També m'hagués agradat demanar-li disculpes per els mals moments que li havia fet viure en el passat, especialment durant la meua adolescència.

Recordo que, quan anava a veure el meu germà, em costava expressar els meus sentiments. No sé per què tenia aquella dificultat, però el cert és que la tenia. Aleshores, per justificar-me i fugir d'estudi, em deia a mi mateix que ell ja ho sabia que l'estimava. Per tant, no feia cap falta dir-li res. Però el dia que la meua cunyada em telefonà anunciant-me la mort del meu germà, vaig comprendre de cop que havia estat un error guardar-me el que sentia dins meu. La llàstima és que ho vaig comprendre quan ja era massa tard.

Si fos ara! Si fos ara, faria les coses d'una altra manera.

Els qui tenen cura del malalt, els qui l'acompanyen i l'estimen, tenen una magnífica ocasió i un paper important a fer: expressar la seva estimació. Quan diem a algú que l'estimem, estem enfortint i actualitzant l'amor que sentim per ell o ella. Fa tant de bé a qui expressa l'estimació com a qui la rep. Què hi podeu perdre dient a la vostra mare que l'estimeu moltíssim? Que hi perdeu dient-li que en general ha estat una bona mare i que li agraiu tot allò que ha fet de bo per vosaltres? Més val comunicar el que sentiu que no pas lamentar-vos de no haver-ho fet, com em va passar a mi.

Montaigne deia: «Com que no sabem on ens espera la mort, esperem-la a tot arreu». També deia que hem de tenir les maletes fetes, sempre a punt per anar-nos-en. Tenir les maletes fetes és, entre altres coses, haver completat la relació expressant l'estimació que sentim als pares, als fills, al marit, a l'esposa, als amics, etc.

Millor haver fet la feina que no pas haver de lamentar-se com jo dient: «Si fos ara, faria les coses d'una altra manera!».